

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus OKTOOBER 2014

Mida külvad, seda lõikad

Ärge eksige: Jumal ei lase ennast pilgata, sest mida inimene iganes külvab, seda ta ka lõikab. (Gl 6:7)

Lõikustänapüha kuulub kõige vanemate pühade hulka. Seda püha ei pea mitte üksnes kristlased ja Aabrahami–usku inimesed (juudid, moslemid, kristlased), vaid kõik ürgsed rahvad. Külvamist ei mõisteta mitte üksnes igapäevase toidu kontekstis. Külvamine on laiemalt terve meie elu. Kodu külvist kasvab lapse maailm ja väärtushinnangud. Kool annab oma osa, kuid kahjuks antakse usuõpetust vaid üksikutes koolides. Riigikogu külvab kibedat vilja tulevasele põlvele. Eesti rahvale on külvatud paarkümmend viimast aastat, et esmalt saame rikkaks, siis taotleme sügavamaid väärtusi.

Tagajärjed on käes: rahvas lahkub kodumaalt, ühiskonnas kasvatatakse pingeid rahvuste ja usu pinnal, ristiusu põhitõed on unustanud isegi riigi juhid, külvates uute seadustega segadust.

Mida oleme teinud valesti või jätnud tegemata? Võib-olla on veel võimalik meie maad päästa — palugem selle pärast! Kui meie elu on seotud üksnes maisega, mis juhib meid eemale Jumalast, siis ei tõuse me iialgi kõrgemale. Kui külvame lihale, siis lõikame ka lihalikku ja see ei ole tihtipeale meeldiv vili. Kas külvame jumalopilget või jumalasõna — mõlema vili tuleb tulevikus lõigata. Külv ja lõikus on avalikud, vili kasvab varjatult. Kirik ei tohi oma töös pidada kõige tähtsamaks nähtavaid vilju, vaid külvama head külvi igavese lõikuse ootuses. Tark on näha seoseid külvatud seemne ja lõigatava vilja vahel. Külvates kapsa seemet, ei tasu oodata porgandit; nõgese seemet külvates ei tasu unistada, kuidas sellest võrsub võimas tamm.

Nii vaadates tunduvad asjad üsna selged ja enesestmõistetavad. Teine asi on, kas me nii mõistame ka inimese elu. See seaduspära ununeb, kui märkame „kurjuse vandenõud“ meie vastu. See saa ju olla tõsi, et hea inimene külvab õnnetust, pahandust, haigust, julmust, elule käega löömist. Milles asi? Kindlasti on süüdi keegi teine, nimetatagu teda siis ajavaimuks, saatuseks või veel tuhandel muul viisil.

Millist lõikust ootame, kui inimene teeb üht, räägib teist ja mõtleb kolmandat? Mida ta siis lõikab? Kas ta lõikab mõtete, sõnade või tegude tagajärgi? Piibel õpetab, et ei ükskõiksus, viha ega tapmine alga hetkest, mil see sooritatakse, vaid hetkest, mil inimene seda mõtleb. Kuni me seda ei mõista, ei suuda me mõista iseennast, ümbritsevat maailma ega selles toimuvat. Inimene mõtleb harva külvi ja lõikuse seosele ning ootab teistsugust tulemust. On pahane ja solvunud, kirub saatust, Jumalat ja teisi selles, et ei saa lõigata seda, mida oleks tahtnud.

Septembris alustasime teema-aastat „Kaheksa sajandit Maarjamaad“ mitte juhuslikult, vaid sooviga külvata tarkust: „Tema ema Maarja ütles: „Mida iganes Jeesus teile ütleb, seda tehke!”“ Jh 2:5

Koguduse õpetaja Tiit Salumäe

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA OKTOOBRI

- K, 1. oktoober kl 13. Ülemaailmse muusikapäeva kontsert.** Pipilota Neostus (flööt) ja Kristel Aer (orel) (Toomkirik). **Kl 16.30 Jaanimardikate laulutund** (Jaanisaal). **Kl 18 kogudusekool** (Jaanisaal).
- N, 2. oktoober kl 17.15. Õhtupalvus.** Külas on UI Pastoraalseminari õppijad ja piiskop Einar Soone (Toomkirik).
- R, 3. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik). **Kl 13.30 tee tund** (Jaanisaal). **Kl 17 segakoori proov** (Jaani maja).
- P, 5. oktoober kl 11 jumalateenistus armulauaga.** Teema: Jeesus annab elu. Teenivad õpetaja Tiit Salumäe ja diakon Küllike Valk (Toomkirik). **Kl 12.30 leeritund** Teema: Jeesus Kristuse isik. Jumal ja inimene. Lunastus. Õpetus kolmainsusest. Viib läbi õp. Kristel Engman (Toomkiriku käärkamber).
- E, 6. oktoober kl 18 segakoori proov** (Jaani maja).
- T, 7. oktoober kl 19 toomkoori proov** (Jaanisaal).
- K, 8. oktoober kl 16.30 Jaanimardikate laulutund** (Jaanisaal).
- R, 10. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik). **Kl 13.30 tee tund** (Jaanisaal). **Kl 17 segakoori proov** (Jaani maja).
- P, 12. oktoober Kl 11 Lõikustänupüha jumalateenistus armulauaga** (toomkirik). Teema: Igapäevane leib. Teenivad õpetaja Tiit Salumäe ja Teno Ilves. Toomkoor on külas Keila koguduses. **Kl 11 saksakeelne jumalateenistus** (Kreegi-saal, Väike-Viigi 10). Teenib õpetaja Matthias Burghardt.
- E, 13. oktoober kl 18 segakoori proov** (Jaani maja). Kl 18 leeritund. Teema Algkristluse teke, õpetuse kujunemine, kristluse levik. Viib läbi: Küllike Valk (Jaanimaja).
- T, 14. oktoober kl 19 toomkoori proov** (Jaanisaal).
- K, 15. oktoober kl 16.30 Jaanimardikate laulutund** (Jaanisaal). **Kl 18 kogudusekool** (Jaanisaal).
- R, 17. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik).
- L, 18. oktoober. Lastekiriku väljasõit Lääne-Nigulasse.**
- P, 19. oktoober kl 11 jumalateenistus armulauaga** (toomkirik). Teema: Suurim käsk. Teenivad õpetaja Kristel Engman ja diakon Küllike Valk.
- E, 20. oktoober kl 18 leeritund.** Teema Usutunnistused. Kümme käsku, patt ja piht. Sakramendid. Meie Isa palve. Viib läbi: Küllike Valk (Jaanimaja).
- T, 21. oktoober kl 19 toomkoor proov** (Jaanisaal).
- R, 24. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik).
- P, 26. oktoober kl 11 jumalateenistus armulauaga** (toomkirik). Teema: Usk ja uskmatuse. Teenivad: õpetaja Kari Tynkkynen ja Teno Ilves. **Kl 18 jumalateenistus De la Gardie hooldekodus.**
- E, 27. oktoober kl 18 leeritund.** Teema: Liturgilised värvid. Kirikukunst ja kristlikud sümbolid. Viivad läbi: Küllike Valk ja Aide Leit-Lepmets (Jaanimaja).
- R, 31. oktoober kl 9 Usupuhastuspüha hommikupalvus** (Jaani kirik). **Kl 13.30 tee tund** (Jaanisaal).

SCHMALKALDENI DEKAAN RALF GEBAUERI JUTLUS HAAPSALUS 28.09.2014.

Armsad õed ja vennad, kui ma olin noor vikaar, siis tegin ühes algkoolis usuõpetusetundide praktikat, nii nagu seda teevad kõik meie maakiriku vaimulikud. Andsin tunde neljandas klassis, kus oli just teema "Inglid". Mäletan selgelt, kui hardunult need õpilased mind kuulasid ja kuidas nende silmad särasid. Nii väga huvitas neid see teema ja sellekohased piibllilood.

Nüüd on sellest möödas üle 20 aasta. Ja ikka veel on inglid nii laste kui täiskasvanute jaoks tähtis teema. Sageli on inimestel inglitest väga kindel ettekujutus. Kui nad inglit joonistama peaksid, siis oleks tal ilmselt tiivad, võibolla kuldsed juuksed ja valged riided. Kuid kas ka Piiblis kujutatakse ingleid sellisena nagu inimesed neid endale ette kujutavad?

Eeloleval esmaspäeval tähistame mihkclipäeva, peaingel Miikaeli püha. See päev kutsub meid inglitele

mõtlemata ja inglaid otsima. Siinkohal loen ette jutluseteksti heebrealaste kirja 1. ja 2. peatükist: *Eks inglid kõik ole vaid teenijad vaimud, läkitatud abistama neid, kes ükskord pärivad pääste? Seepärast tuleb meil palju hoolsamini panna tähele seda, mida me oleme kuulnud, et meid kõrvale ei uhutaks. Sest kui juba inglite kaudu räägitud sõna jäi püsima ning iga üleastumine ja sõnakuulmatus sai oma õige palga, kuidas siis meie võiksime pageda, kui me ei hooli nii suurest päästest, mis sai alguse Issanda enda kuulutusest ja mida meile on kinnitanud need, kes kuulsid, kusjuures Jumal ise on kinnitanud nende tunnistust tunnustähtede ja imedega, mitmesuguste vägevate tegudega ning Püha Vaimu andidega, mida ta jagas oma tahtmise järgi.* Inglid on teenijad vaimud, kelle Jumal on maailma läkitanud. Mis on nende ülesanne? Ja kuidas meie, inimesed, nendega kokku puutume? Tahan jutustada teile paar piiblitlugu inglitest. Saame teada, et inglitel on väga erinevad ülesanded.

Inglite esimene ülesanne saab meile selgeks, kui vaatleme piiblitlugusid sünni ettekuulutusest. Näiteks lugu Aabrahamist, kes oli juba päris vana, kui veel ei olnud täitunud Jumala tõotus, et Aabraham saab poja. See tundus võimatu, sest ka tema naine Saara oli juba kõrges eas. Ühel päeval istus ta oma telgi ees ja tema juurde tuli kolm meest, kes tõid talle sõnumi, et peatselt täitub Jumala tõotus ja Saara jääb lapseootele. Aabrahamil ja Saaral oli seda raske uskuda, kuid see läks täide. Alles hiljem said nad aru, et need külalised olid olnud inglid. See on vaid üks paljudest sünnilugudest, kus on tegelaseks ingel. Palju tuntum on kindlasti lugu sellest, kuidas ingel ilmub Maarjale ja kuulutab talle ette Jeesuse sündi. Maarja jaoks muutub sellega terve elu. Pärast rasket teekonda toob ta Petlemma tallis ilmale poja, kelle sündi me tähistame kuni tänapäevani rõõmupeoga jõulude ajal.

Nendel lugudel on midagi ühist. Inglise toodud sõnum on küll rõõmus, kuid tema ilmumises on midagi saladuslikku, peaaegu õudusttekitavat. On tunda, et see sõnum on pärit teisest maailmast, Jumala maailmast. Ja ta paiskab inimese elu esialgu täiesti segamini, kuid toob siiski õnnistust.

Teine ülesanne, mida inglid täidavad, saab meile selgeks siis, kui märkame, et inglid ei ole Piiblis olulised mitte ainult elu alguses. Inglid on inimese kõrval ka siis, kui ta on raskustes. Prohvet Eelija jõud oli otsakorral, kui ta põgenes kuningas Ahabi eest, tundes surmahirmu. Ta ei teadnud, mis edasi saab. Ta põgenes kõrbesse, oli meeletu ja tunnistas Jumalale, et ei taha enam elada. Siis ta uinus lootuses, et ei pea enam kunagi ärkama. Kuid Jumal saadab talle inglid, kes teda õrna puudutusega äratab, vee ja leivaga kosutab ja uuesti teele saadab. Kohtumine ingliga annab prohvetile uut jõudu.

Inglise kaudu on teisedki kosutust saanud. Taas meenub mulle jõululugu. Karjased Petlemma väljal ei vaadanud just eriti lootusrikkalt tulevikku. Nad kuulsid ühiskonna äärekihti, neist ei peetud lugu, ega tahetud nendega tegemist teha. Kuid siis ilmus neile ingel, kes kuulutas neile Jeesuse sündi. Nad said uut julgust teadmisesest, et Jumal ei ole neid unustanud. Ka Jeesus ise koges seda õõl enne ristilöömist, kui ta oli meelt heitmas ning sai Jumala poole palvetades inglilt kosutust.

Ka neis lugudes, kus ingel kedagi kosutab, on midagi ühist. Just siis, kui inimene on ummikusse jooksnud, ega oska edasi elada, näitab Jumal talle inglid kaudu teed. Kui meie inimlik jõud on otsakorral, annab ingel meile uut, jumalikku jõudu.

Ja kolmandaks, armsad õed ja vennad: inglid hoiavad meid tegemast valesid samme. Nad ütlevad Jumala nimel: "Seis! Mitte sammugi edasi!" Seda koges näiteks Bileam Vanas Testamendis. Ta oli lugupeetud inimene, kellel teati Jumalaga side olevat. Ühel päeval tulid tema juurde kuningas Moabi saadikud ja pakkusid talle palju raha selle eest, et ta Iisraeli rahva ära neaks. Moabi rahvas lootis, et saab needuse abiga Iisraeli rahvast võitu. Kui Bileam teele asus, seisis talle takistuseks ette ingel, mõök käes: keegi ei tohi needa rahvast, mida Jumal on õnnistanud. Bileam sai aru, et ta on valel teel. Ta muutis meelt ning õnnistas Iisraeli rahvast needmise asemel.

Siin loos on midagi, mida me tavaliselt inglitega ei seosta: ingel võib olla ka ähvardav, ilmuda mõök käes. Inglise sõnum võib inimesel mõistuse jälle paika panna, et hoida meid valele teele astumast, kuhu me sageli satume. See on küll ebameeldiv, kuid selle kaudu tahab Jumal kõik heaks pöörata.

Armsad õed ja vennad, neid asju loeme Piiblist inglite kohta. Inglid toovad meile rõõmusõnumi Jumalalt. Nad toovad meile kosutust. Ja nad takistavad meid valele teele sattumast. Nad toovad Jumala pääste otse inimese argipäeva. Võiks öelda, et nad tõlgivad Jumala tahte inimese keelde. Nad loovad silla Jumala ja inimese vahele. See on midagi väga olulist. Sellepärast on inglid minu jaoks tähtsad.

Ja sellepärast püüan ma inglaid leida ka meie ajas ja meie maailmas. Nii nagu Aabrahami ja Maarja elu muutus täiesti, nii peavad ka tänapäeval paljud inimesed alustama uut elu. Nad peavad tööd otsima, et

oma pere ära toita. Nad peavad oma elu otsast alustama, olles kaotanud lähedase inimese. Ma soovin, et Issanda ingel oleks iga inimese kõrval, keda ootab uus algus. Uus algus võib elu päris segamini paisata, kuid Jumal pöörab kõik heaks, ütleb ingel.

Nii nagu prohvet Eelija ja karjased Petlemma väljal olid kurnatud, nii on ka tänapäeval inimesi, kelle jõud on raugemas. Saksamaal on praegu palju põgenikke Süüriast, Iraagist ja teistest riikidest, kus nende elu oli ohus. Nad igatsevad paika, kus nad ei pea tundma surmahirmu, voodit, kuhu magama heita ja katust pea kohale. Ma soovin, et Issanda ingel oleks iga inimese kõrval, kes on kurnatud, annaks talle uut jõudu ning ütleks talle: Ära karda, mina olen sinu juures.

Nii nagu Bileam oli valel teel ja Issanda ingel peatas teda, nii on ka tänapäeval paljud inimesed valel teel. Inimesed, kes peavad oma võimu olulisemaks kui rahu. Inimesed, kes külvavad hirmu ja terrorit. Inimesed, kes on valmis minema üle laipade. Mitmel pool maailmas valitseb sõda: Ukrainas, Iraagis, Süürias, Iisraelis. Inimesed kannatavad, neid aetakse taga ja tapetakse. Valitsejad peavad sageli oma huve inimkonna heaolust tähtsamaks. Aga Jumal ei taha, et maailm oleks selline. Jumal tahab, et valitseks rahu ja leppimine. Sellepärast soovin, et Issanda ingel takistaks iga inimest, kes rikub selle maailma rahu, kes külvab hirmu ja terrorit.

Lõpetuseks soovin, et ingel valvaks ka meie sõprussuhete üle, mis on Schmalkaldeni ja Lääne praostkonna vahel. Me elame erinevates riikides, kuid otsime teed tulevikku. Me räägime erinevaid keeli, kuid meil on sama Jumala Sõna. Me saame üksteiselt palju õppida ja koos selle poole püüelda, et Jumala Sõna leviks inimeste hulgas, et usk ja rahu kasvaksid ja et Jumala riik elaks meie seas. Andku seda meile Jumal. Amen

Tõlkis eesti keelde Maria Strauss

KIRIKUÕO OLITÄIS PÕNEVAID AVASTUSI JA RÕÕMSAT SAGINAT.

20.-21. septembril olid koguduse lastekiriku lapsed ja vanemad kirikuõöl, mis kandis pealkirja „Kui armsad on Sinu hooned, vägede Issand“ (Psalm 84:2). Kirikuõo keskseks mõtteks oli soov tutvustada lastele kirikut kui Jumala koda ja koguduse kodu tehes seda erinevate meelte kaudu.

Kirikuõo algas laupäeva pärastlõunal palvusega, millel õpetaja Tiit Salumäe tervitas kirikuõölisi, rääkis kiriku tähtsusest ning jutustas samal päeval 70. aastat tagasi toimunud sündmustest, mil kodudest oli sunnitud põgenema ligikaudu 70000 eestimaalast. Kirikuõo algust sai iga laps kuulutada kirikuhellade helistamisega. Seejärel rääkisid õpetaja Sirje Jätsa ja Küllike Valk kirikust töötubades, toimus viktoriin, mille eesmärk oli õpetada lapsi kirikus olevat märkama ja kirikus olevate esemete tähendust mõistma. Populaarseks osutus helide safari – jalutuskäik õhtusel promenaadil, mille käigus püüti kuulda ja ära tunda võimalikult palju erinevaid helisid. Laulupesas õpiti organist Lia Salumäe eestvõttel kahte kirikuõoks kirjutatud laulu, milleks olid Küllike Valgu „Lastekiriku laul“ ja Heli Reichardi „Meie kirik“. Mõlemad teosed viisistas Sirje Kaasik ning „Meie kirikut“ õpiti ka viipekeeles esitama.

Lisaks oli lastel võimalik osaleda Rahel Straussi peetud meeldejääval õhtupalvusel ning kuulata muinasjuttu õhtuses kirikus. Tegusa päeva lõpetas öökino. Elamuslik oli ka ööbimine Jaani kirikus, ja nagu ühes õiges laagris ikka, pidasid kirikuõöl osalenud poisid maha ka padjasõja.

Pühapäeva hommik tervitas kirikuõölisi päikesepaiste ja uute tegemistega. Kunstiõpetaja Aide Leit õpetas meisterdama paberist kodukirikut. Kirikuõo päädis Jaani kirikus ühise muffinte söömise ja õpetaja Küllikese kokkuvõttega. Seejärel suunduti rongkäigus toomkirikusse, kus üheskoos teiste jumalateenistusele kogunenud kirikulistega alustati lastekiriku 2014/2015 õppeaastat. Esitati eelmisel õhtul õpitud laule ja lapsed said lastekiriku õpilaspiletid. Kõik lapsed said vaimulikelt õnnistuse.

Kirikuõölised kiitsid koos veedetud aega ja meeldejäävat kirikuõöd. Ainsa puudusena märgiti, et kirikuõo sai liiga kiiresti läbi. Korraldajatena oleme rõõmsad selle üle, et pühakoda oli kaks päeva täis rõõmsat elevust ja sagimist. Lapsed tundis ennast kirikus hästi ja koduselt – see on märk sellest, et kirikuõo täitis oma eesmärgi. Suur tänu kõigile abilistele, kes aitasid kaasa kirikuõo õnnestumisele!

Lastekiriku alanud tegevusaasta kohta saab täpsemat teavet koguduse kodulehelt. Ootame huvilisi osalema, sest programm on põnev ja erineb kõikide teiste pühapäevakoolide tegevusest selle poolest, et ristiusu põhitõdesid tutvustatakse ennekõike läbi erinevate sündmuste, mitte niivõrd traditsiooniliste pühapäevakooli tundide kaudu. Lisaks temaatilistele üritustele toimub lastekirikus ka muusikatöö – tegutseb lasteansambel, mida juhatab Sirje Kaasik ning koguduse kõige väiksematele mõeldud laulu- ja mänguring Jaanimardikad. Tere tulemast lastekirikusse!

Kristel Engman
Lääne praostkonna vikaarõpetaja

Kirikuööl oli ka oma **seinaleht**, mille peatoimetaja oli Marlene Schwindt. Lapsed kirjutasid.

Kas sulle meeldib kirikuööl? Mis sulle meeldib?

(vastuste kirjaviis muutmata).

Gloria: „Jaa, mulle meeldib. Mulle meeldivad õhupallid.“

Karlote: „Meeldib, toredad inimesed.“

Marlene: „Mulle meeldib siin, eriti meeldis helide safari.“

Kirikuööline: „Ma tahan kõigile öelda, et see laager on vägev ja et ma ootan õutsalt filmi vaatamist.“

TERE TULEMAST LEERI!

Sügisene leerikool algas pühapäeval, 21. septembril 2014. Lähematel nädalatel on veel võimalik liituda leerirühmaga. Palun kiirustage!

Leer, ehk vana nimega „peakool“ on koguduse kool. Leerikoolis tutvutakse põhjalikumalt ristiusuga, Piibli, kiriku õpetuse ja ajaloo, kristliku eetika ning koguduse eluga. Leeritunnid toimuvad vastavalt kokku lepitud kavale. Tunde viivad läbi koguduse vaimulikud ja teised kaastöölised. Lisaks eelnimetatule on leerikoolis osalemine hea võimalus arutleda elu ja igavikuliste küsimuste üle.

Leerikursus lõpeb leeripühaga ehk konfirmatsiooniga. Leerikooli lõpetanu saab koguduse täisõiguslikuks liikmeks, võib tulla armulauale, saada ristivanemaks, lasta abielu laulatada ja kandideerida koguduse juhtorganitesse.

Leerikursuse tasu on 30 eurot.

Täpsemat teavet leerikooli kohta saab õpetajate Tiit Salumäe (tsalumae@yahoo.com; 5280635) või Kristel Engmani (kristel.engman@eelk.ee; 5289527) käest.

LÕIKUSTÄNUPÜHAD PERE KESKEL. MOOS ON PURGIS JA ALGAB SOKIKUDUMINE JÕULUDEKS.

Kuidas peetakse meie kodudes lõikustänupühi? Oma pere kombeid ja lemmikretsepte jagavad meie koguduse vikaarõpetaja Kristel Engman (38) ja vikaardiakon Küllike Valk (48).

Mis tähendus on Sinu peres lõikustänupühal?

Kristel: Lõikustänupüha seostame tänuga üdisemas mõttes. Mõtleme igapäevase leiva ja töö peale, mis leiva lauale toob ning täname Loojat selle eest, et oleme igapäevaselt hoitud, kaitstud ja ka toidetud.

Küllike: Olen ise linnalaps ja minugi lapsed on linnas üleskasvanud. Meil pole olnud võimalust ise külvata ja istutada ning peenrast midagi korjata, aga lõikustänupüha on ikka tähistanud sügise algust. Sügis on ilus aega. Kõik see, mida suve jooksul on hoole ja armastusega kasvatatud ning hoitud, on nüüd küpsenud ja valminud.

Oleme ikka koju toonud pihlakaoksi, õues sahistanud värvilistes lehtedes, kogunud ja meisterdanud kastanimunadest ja tammetõrudest loomi või hooneid. Kord me ehitasime tammetõrude ja tikkudega kiriku maketi. Mäletan, et lapsed on kirikus olnud alati need, kes lõikustänupühal sügisannid kokku kogusid ja altari juurde õnnistamiseks viisid.

Lõikustänupühaks on moosid purkides ja alata võib sokkide kudumine jõuludeks.

Kas Sinu peres küpsetatakse ise leiba? Miks?

Kristel: Leiva küpsetamine on meil kogu pere ühine ettevõtmine. Leiva küpsetamine on püha ja ajamahukas toiming, teiste tegevuste kõrvalt seda teha ei saa. Küpsetame aeg-ajalt leiba, sest see on just sellise maitsega nagu ühelt leivalt eeldame ning see säilitab oma maitse ja aromaatsuse pikemalt kui poest ostetud leib. Samas sööme meelsasti mõnes väikeettevõttes, pagarikojas või sõprade valmistatud käsitööleiba. On rõõmustav, et Eesti leivavalik on rikkalik ja ka käsitööleibasid leidub väga erinevale maitsele. Mujal maailmas elades ja reisides on eesti rukkileib iseäranis tähenduslikuks muutunud.

Küllike: Minu peres ei küpsetata leiba. Küll küpsetab minu pojaperes minia leiba. Mulle meeldib siis neil külas käia, kui on värskelt leiba küpsetatud. Värske leiva lõhn on võrratu! Minu meelest pole ühtki paremat toitu, kui soe leivakäär võiga.

Milline on Sinu söögipalve?

Kristel: Enamasti enne sööki mõttes loetav palve. Kui pere on laua ümber koos – ja seda püüame teha vähemalt kord päevas – siis on söögiajal alati ühine algus ja head isu soovimine. Söögiaja lõppedes täname söögi valmistajat.

Küllike: Armas, Jeesus, tule meile võõras ole. Sa meile lauda kata, kõik õnnistada võta!

Vanaema õpetas mulle ka ühe söögilõpupalve: Tanke leeba, Jeesuke! (Küllike seletab: ma arvan, et see on segu eesti, vene ja saksa keelest. Tähendab: tänu leiva (vene keeles 'hleba') eest, Jeesus. Minu kõht on täis!

Jaga meie lugejatega üks oma lemmikretsept.

Kristel: Kodused näkileivad

2 dl rukkijahu; 2 dl kaerahelbeid; 2 dl kaerakliisid; 2 dl seesamiseemneid; 2 dl päevalilleseemneid; 1 dl

linaseemneid; 1 dl nisukliisid; 2 tl soola; tunde järgi vett.

Soovi korral lisada köömneid või kuivatatud ürdisegu

Sega kokku kuivained, lisa vesi ja laota mass küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile (kogusest piisab kahele ahjuplaadile). Küpseta 180 kraadi juures u 40-50 minutit. Võta poole küpsemise pealt välja ja lõika taignasse sisselõiked, et näkileibu oleks hiljem lihtne üksteisest eraldada, ning küpseta lõpuni. Serveeri maitsevõi, munavõi, pasteedi või mõne muu meelepärase võidega.

Küllike: Ukrainapärane tomati-sibula borš küüslauguga

Hakkliha; sibul; porgand; värske kapsas; tomat (või tomatipüree); kartul; küüslauk ja puljong.

Küpseta potipõhjas hakkliha. Lisa tükeldatud sibul (sibulat ei ole kunagi liiga palju). Prae sibul koos hakklihaga läbi, võid maitseks lisada ka pisut soola ja pipart. Lisa viilutatud porgandid ja tomatid (tomatiga ära hoia kokku). Tomatit võid eelnevalt ka koorida. Koorimiseks lõika tomati peale noaga rist ja aseta mõneks ajaks keevasse vette, siis tuleb koor kergelt lahti. Lisa kuum kondipuljong või kuuma vette lisatud puljongikuubik. Ära potti puljongiga päris täida, sest supi sisse peavad mahtuma veel ka värske kapsas ja kartul.

Maitsesta purustatud või tükeldatud küüslauguga. Serveri hapukoore ja tilli-peterselli-murulaugu seguga.

Magustoiduks paar kääru sooja leiba võiga ja suur klaas külma piima.

Küllike

Kristel ja Eke-Oskar

KOGUDUSE RÄNNAK MAARJA VESPERILE.

Selleaastane koguduse ekskursioon toimus tavapärasest veidi erineval ajal. Sõit oli ühitatud osalemisega teema-aasta „Kaheksa sajandit Maarjamaad“ avavesperil ja toimus 7. septembril.

Asume teele pühapäeva hommikul veidi peale kella kaheksat. Töotab tulla pikk, aga sisukas päev, nii et arukas on kasutada juhtmõtet: Carpe diem (kasuta päeva)! Esimene peatuspaik on Jüri kirikus. Käesoleval aastal möödub 275 aastat eestikeelse Piibli ilmumisest. Piibli tõlkijaks oli aastatel 1713-1748 Jüri kirikuõpetajaks olnud Anton Thor Helle. Teel Jürisse räägib praost Tiit Salumäe ajajärgust, millal pastor Helle oma tööd Jüris alustas. Veidi enne seda oli lõppenud Põhjasõda ja maad laastanud katk, nii et rahvaarv oli kahanenud katastroofiliselt. Ometi nägi pastor ka nendes oludes vajadust Piiblit tõlkida ja viia Jumala sõna inimesteni nende emakeeles. Jüri kiriku praegune hoone on ehitatud 19-l sajandil. Huvitavad elemendid on mustad puidust ristvõlvid ja imposantne puidust kroonlühter. Kiriku sinine lagi, mustad võlvid ja valged seinad moodustavad kompositsiooni meie rahvusvärvidest. Huvitaval kombel ei osutunud need värvid nõukogude ajal „punaseks rätiks“ tollastele funktsionäridele. Kirikus kõlab ikka muusika ja nii naudime meiegi trio Lia-Sirje-Mare esituses kaunist koraali Mu süda ärka üles, sedakorda Peeter Süda seades. Välejalgsemad käivad ära kirikutornis ja siis teeme ühise grupipildi väljas. Kaadrisse jääb ka emakeelse Piibli 250-ks aastapäevaks püstitatud mälestusmärk: suur pronksist Piibel ja graniittahvel tänutäheks selle eestindajale.

Jüri kiriku juures. Foto: Arvo Tarmula.

Edasi kulgeme juba pealinna suunas, esimeseks sihiks uus õigeusu kirik Lasnamäel. Tee peal räägib praost Salumäe õigeusu pühakodadest ja õigeusu jumalateenistuste eripäradest. Saame teada, et õigeusklikud ei kummarda mitte ikoone, vaid nendel kujutatud pühi sündmusi. Lasnamäe kiriku tähtsaim icoon on päästetud ühest hävitatud kirikust ja oli aastaid hoiul metropoliit Korneliuse kodus. Icoon tuuakse välja suurte kirikupühade aegu. Käime kirikus ringi ja saame osa killukesest jumalateenistusest. On võimalik nautida õigeusu mitmehälset kirikulaulu, süüdata küünlal ja süüvida korraks mõtetesse.

Lasnamäelt siirdume kesklinna. Buss saab pargitud Balti jaamas ja seltskond suundub jalgsi vanalinna. Järgmise kohtumiseni jääb ca tund vaba aega. On võimalik põigata kohvikusse või lihtsalt nautida vanalinna kogu selle keelte paabeli melus. Osa seltskonnast külastab Püha Vaimu kirikut. Kell 13.00 saame kokku Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaga, kes juhatab meid lähedal asuvasse Toomkooli. Koos abikaasa Eglega, kes on kooli direktor, räägivad nad kooli saamise ja arenemise loo. Naljaga pooleks ütlevad nad, et oli ju vaja leida sobiv kool oma lapsele. 2011.a sügisel alustati esimese klassiga, esialgu veel Püha Miikaeli kooli juriidilises alluvuses. Järgmisel aastal saadi koolitusluba ja tänaseks on koolis 4 paralleelklassi. Klassis on maksimaalselt 15 õpilast, poisid ja tüdrukud õpivad

eraldi. Soov on kindlasti kasvada põhikooliks ning ka gümnaasiumi mõte pole väljaspool unistuste piire. Meil on võimalus käia maja läbi sisuliselt keldrist pööninguni. On omamoodi luksus õppida vanalinna südames ühes soojas, koduses ja hubases tarkusetemplis.

Toomkoolist siirdume EELK Usuteaduse Instituuti. Kuna rektor Ove Sander on seotud mitmesuguste kohustustega, jääb tutvustamine Tiit Salumäele. Usuteaduste Instituut on rakenduskõrgkool, kus saavad hariduse vaimulikud ja teised koguduste töötajad. Kool on kindlustanud järjepideva vaimuliku hariduse andmise alates 1946.aastast. Siin on märkimisväärne raamatukogu u 70000 säilikuga (lisaks raamatutele käsikirjad, noodid ja audiovisuaalsed teavikud). Külalistemajas saavad peavarju nii üliõpilased kui teised külastajad. 1 majaperenaistest on korraldanud meile väikese kohvilaua. Täname teda ühiselt lauluga Ma olen väike karjane. Siingi on meil võimalus käia läbi kõik korrused ja ruumid. Enne lahkumist võetakse Sirje eestvedamisel üles Dona nobis pacem. Häälled tulevad siit-sealt juurde ja kaanon saab korralikult kolm korda läbi lauldud.

Jalutame vananaistesuve nautides tagasi Balti jaama, et sõita Piritale. Seal on meid ootamas „kroonjuveel“ selle päeva elamuste seas: teema-aasta „Kaheksa sajandit Maarjamaad“ avavesper. Meie kohale jõudes annavad koorid ja orkester veel proovis viimast lihvi. Ooteajal on võimalik jalutada vanade kloostrivaremete vahel ja pöigata sisse uue kloostrihoone territooriumile. Tähelepanu päviv hoone ümbruse kaunis haljastus. Kell 18.00 algab vesper. Avasõnad ütleb katoliku kiriku piiskop Philippe Jourdan. Tema sõnul on paljudele riikidele antud poeetilisi nimesid, kuid ta ei teadvat ilusamat, tähendusrikkamat ja kaugemale ulatuvat kui Maarjamaa. Kõlab Margo Kõlari selleks puhuks kirjutatud Maarjamaa vesper – kaunis muusika, mida ei saa ja ei peagi sõnades ümber jutustama. Mitmesaja aastased varemed tugevdavad saadud elamust oma selgelt hoomatava ajaloo-hõnguga. Lõpus loetakse ühiselt Meie Isa palve ja lauldakse koraal Jumal, Sind me kiidame. Asume koduteele, olles tänulikud elamusterohke päeva eest ning selle eest, et vaatamata kõigele, oleme siin maakamaral olnud hoitud ja kaitstud. Ilus on lõpetada sõnadega tuntud laulust: Looja, hoia Maarjamaad ja andesta meile me vead. Looja, kaitse Eestimaad, käed selleks palveks nüüd sean.

Suur tänu Tiit ja Lia Salumäele selle reisi organiseerimise eest!

Tiia Laar

KOGUDUSE 2014. AASTA MAJANDUSELU.

Nagu igas peres, nii ka koguduses, saab teha kulutusi ikka ainult nii palju, kui selleks vahendeid on. Koguduse pere on nõukogu otsusega teinud 2014. aastaks laekumiste ja kulutuste plaani 42000 euro

ulatases. See suur number koosneb koguduse kohustustest tegevuskuludena, riigimaksudena, kirikumaksudena, halduskuludena, koguduse erinevate tegevusvaldkondade toetusena. Ehk teisi sõnu koosneb eelarve kõigist suurtest ja väikestest kulutustest, et meil kõigil oleks nii argipäevadel, kuid eriti pühapäevadel head, sooja ja valgud ruumid, asjad viisakalt aetud ning rõõmsad ja tegusad töötajaid. Selleks, et kõik vajalikud kulutused saaksid tehtud, planeerib nõukogu tulusid liikmeannetustest, korjandustest, toetustest ja kinnisvara rendist.

Koguduse nõukogu kinnitab iga aasta alguses suuremate tööde nimekirja. Tänavu on planeeritud lõpetada koguduse kantseleimaja katuse remont. Tööde rahastamine toimub OÜ Haapsalu Koguduse Varahalduse kaudu ja rahaline toetus tuli Haapsalu Linnavalitsusest ja eraannetatelt.

Ehte tn 4 hoonel vahetati katuseplekk ja ehitati välja 2 korrus. Neid töid rahastas hoone rentnik. Plaaniitust mahukamaks kujunesid aga tööd välisseinte korrastamisel ja esimesel korrusel.

Koguduse kinnisvara vajab ka edaspidi korrastamist. Rahalise toetuse saamiseks on esitatud taotlus Saksa Evangeelse Kiriku Gustav Adolf Werki abiprogrammile Kooli tn 6 hoone fassaadi remondiks.

Avariilise tööna ootab rahastamist Jaani kiriku torni tugikonstruktsioon.

Et olla koguduse elus täisõiguslik liige, peab iga üks tasuma liikmeannetuse ja osalema vähemalt korra aastas armulaul. Selle aasta liikmemaksu palume koguduse liikmetel tasuda lähemal ajal. Tulumaksuseadus lubab maksustatavast tulust maha arvata kuni 5% kirikule nimeliselt tehtu annetusest. Maksu- ja Tolliametile saab koguduse raamatupidaja saata sellekohase teate isiku kohta, kelle isikukood on sisestatud koguduse liikmete andmebaasi. Leidke aega, et astuda kantseleist läbi või helistada, et kontrollida oma andmete korrektsust.

Liikmeannetusi saab tasuda koguduse kantseleis või koguduse kontole AS SEB Panga kontole nr EE811010602003965006 või Swedbank AS kontole nr EE442200001120274032. Pangakontole ülekannet tehes palume kindlasti märkida maksja nimi ja millise aja eest liikmemaks tasutakse (näit: Tiina Kask, liikmeannetus 2014. eest). Koguduse nõukogu soovib tasuda liikmeannetust igakuuliselt ja selleks on kõige mugavam teha panga erikorraldus.

On hea meel, et aasta esimese kaheksa kuuga on liikmeannetustena laekunud juba 57% planeeritud summast. Korjandustega on kogunenud sama ajaga tubli 67%. Kogudus on tänulik iga annetuse eest, mis tehakse liikmeannetusena, annetuse talituse läbiviimisel või korjanduses osalemisel. Samuti oleme tänulikud eestpalvete ja vahatahtliku töö eest. Vabast tahtest ja südameheadusest on kantud töid kirikute ja koguduse ruumide korrashoiul ja kaunistamisel, tööd laste ja noortega, osalemine laulukoorides, leeritöös ja diakooniatöös.

Koguduse juhatus tänab kõiki annetuste eest! Märgakem ja hoidkem üksteist. On ju iga inimene hindamatu ja peamine ressurss.

Küllike Valk

VÕRDÕIGUSLIKKUSE KUNINGRIIGIS – AIRI LAANEPUU.

Airi, oled Haapsalus Püha Johannese koguduse liige, Haapsalus sündinud ja kasvanud, kuid viimased 13 aastat elad Norras. Millega seal lisaks kahe põnni kasvatamisele tegeled?

Peale kahe pisikese lapse kasvatamise (16-kuune poiss ja 5-aastane tüdruk) töötan vanadekodus meditsiiniõena. Hetkel olen aga pisipojaga kodune. Vabal ajal tegeleme 12 eestlannaga eesti rahvatantsuga. Meie rühm osales sel aastal ka laulu- ja tantsupeol. Samuti võtan aktiivselt osa kõikidest teistest eesti üritustest, mis siin korraldatakse (spordipäevad, filmipäevad, jõulud, iseseisvuspäeva tähistamine, vastlapäev, jaanipäev jne.). Minu lapsed käivad eesti lasteringis.

Kui palju sarnaneb ja erineb Sinu arvates eestlaste ja norralaste mentaliteet?

Norralased on väga optimistlikud ja heatujulised. Inimesed naeratavad vastutulijatele ja tihti võid kuulda

det går bra (läheb hästi) või *dette fikser vi* (me ajame selle korda) või *dette løser vi* (me leiame sellele lahenduse) või *alt blir bra* (küll kõik läheb hästi).

Norralased on väga perekesksed, palju vaba aega veedetakse koos perega. Samas tunduvad nad isegi meie eestlaste jaoks veel kinnisemad kui meie.

Tunda on meeste ja naiste vahelist võrdõiguslikkust: kodutööd tehakse enamasti võrdselt, ka mehed pesevad põrandaid ja enamasti naised saavad ise oma autorehvi vahetamisega hakkama.

Milline on Sinu suhe kiriku ja kogudusega?

Esimestel Norra-aastatel käisin päris mitmetes erinevates kogudustes ja kirikutes. Nüüd on minu suhe piirdunud pühade ajal kiriku külastamisega. Selle aasta suvel ristasime oma mõlemad lapsed Haapsalu Toomkirikus,

Usutles Kristel Engman

PISUT NALJA.

"Kured lähevad - jõulud tulevad!"

/Ott Marteni vanasõna/

"Meie koguduse pastor on nagu Jumal."

"Kuidas siis nii?"

"Kuus päeva on ta nähtamatu ja seitsmendal päeval arusaamatu."

SÜNNIPÄEVAD OKTOOBRI.

3. oktoober	Laine Rand	87
	Ingrid Arro	50
	Kristel Saal-Engman	
	Samuel Kastepõld	
5. oktoober	Agu Saukas	
	Janelin Reimets	
	Harriet Lämmergas	
	Martin Evert	
6. oktoober	Eneken Berglund	
	Eliisabet Luure	

7. oktoober	Helju Elmik	65
	Terje Lõhmus	
	Krisbert Kaareste	
9. oktoober	Salme Pajunurm	
	Ain Soome	
10. oktoober	Aino Sadam	91
	Ivi Kauppinen	60
	Karin Teder	
	Kädi Jõgi	
11. oktoober	Lehti Padu	
	Mark Pavlovski	25
13. oktoober	Henry Madi	
14. oktoober	Sirje Viiret	
	Olev Soodla	
	Marko Olenko	35
	Kairi Jets	30
16. oktoober	Ingrid Laasi	
	Marie Helene Vichterpal	
17. oktoober	Leida-Lisette Viinapuu	86
	Endel Jets	
	Mary-Liis Kaabel	
	Saara Mikli	
19. oktoober	Inna Kaareste	
	Lauri Reppo	25
	Siim Eric Ahi	
	Uku Emil Engman	
20. oktoober	Hugo Oliver Kruusel	
21. oktoober	Sander Laadi	
22. oktoober	Kirke Kalamats	
23. oktoober	Õie Treve	75
	Malle Allmere	
	Tiina Brock	
	Rebeka Strauss	10
	Henri Telling	
24. oktoober	Alfred Kivimurd	82
	Viljar Sepp	30
	Gregor Särel	
	Greete Viita	
25. oktoober	Merilin Scults	
26. oktoober	Oliivia Baikova	
	Tiina Kaevats	
27. oktoober	Vladislav Ednasevski	65
	Eva Luure	35
28. oktoober	Siiri Mikk	
29. oktoober	Lia Salumäe	
	Rainer Brock	
30. oktoober	Hugo Vihmann.	
31. oktoober	Ethel Reesar	

Palju õnne sünnipäevaks ja õnnistust uueks eluaastaks!

OKTOOBRI JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei suuda te midagi teha. Johannese 15: 5.

On palju arutatud küsimuse üle, mis õieti on inimese ülesanne siin maailmas. Üks võimalikke vastuseid on väga lihtne: inimese ülesanne on olla inimene. Nii nagu viinapuu ülesanne on olla viinapuu. Viinapuu kannab ka vilja, viinamarjakobaraid, ja just tema viljakandmise läbi tuleb esile tema olemus ja ülesanne: olla viinapuu.

Ka inimese ülesanne on eelkõige olla see, kelleks ta on loodud: inimene. Ka meie, inimeste olemus ja ülesanne tuleb esile seeläbi, et me kanname vilja. Kuid Jumal on inimese loonud osadusse iseendaga. Kui see osadus on katkenud, siis ei suuda inimene enam olla inimene sel kombel, nagu Jumal selle oli kavandanud. Ta ei suuda kanda vilja, sellist vilja nagu Jumal temalt ootab. Võib öelda, et pärast langemist on inimese inimlikkus kaotsi läinud.

Jumal ise on taastanud meie inimlikkuse. Jeesusesse Kristusesse uskudes ja Tema surma läbi lunastatuna võime taas olla osaduses Jumalaga. Nüüd suudame täita oma ülesannet olla tõeline inimene ja selle märgina kanda ka vilja: seista vastu kiusatustele, kasvada armus ja pühaduses, teha armastuse tegusid. Ent ainult niikaua kui me püsime Kristuses. Sest see on Jumala enda püha ning armastav loomus ja olemus, mis meie kaudu esile tuleb, kui me vilja kanname. Meie vili peegeldab meie kaudu Jumalat ennast. Just seepärast ei suuda me seda teha Kristusest lahus.

Kogu elusloodu on määratud kandma vilja, igäüks omal moel. Ent inimene on ainus loodu siin maailmas, kelle vili jääb püsima ka igavikus. Kuid ainult siis, kui me kanname vilja Kristuses. Siin maises elus on vahel raske hinnata, kust meie vili tegelikult pärineb: kas meie enda loomusest või Jumalalt. Seetõttu, kui soovime kanda igavikulist vilja, peaksime püüdma kogu jõust klammerduda Kristuse külge, nii nagu oks kinnitub viinapuu külge.

**Kõiges, mida Sina, Isa, mulle annad
on peidus elusa idu jõud,
mis tahab küpseda viljaks.
Kui vilja pole,
siis pole põhjus Sinu armus,
vaid minu isekuses,
mis ei tahtnud ustav olla.
Seepärast tulen ma janusena Sinu juurde
Sinu õndsas käsu järgi:
Kel on janu, see tulgu minu juurde ja joogu!
Tahan juua Sinu armastuse allikast,
et see, mis Sa mulle oled andnud
küpsed vilju kannaks.**

Adolf Schlatter, 1852-1938
Teoloogiaprofessor, koguduse õpetaja

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNENE KOGUDUS

KOGUDUSE KANTSELEI. Kantselei on avatud taas esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kl 9-15. Kohtumine koguduse õpetaja Tiit Salumäega on soovitatav leppida eelnevalt kokku (tel. 52 80635).

Koguduse õpetaja ja organist on korralisel puhkusel 17.-28. oktoobril. Asendab õpetaja Kari Tynkkynen.

Diakoonia annetusmüük on avatud esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 9.30-13.30.

Toomkirik ja muuseum. Vaata www.haapsalulinnus.ee Toomkirik ja konvendihooned avatud oktoobri kuus laupäeval ja pühapäeval. Jälgi reklaami. Kontakt: Marika Peberg, tel 5184664, 4725346.

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

Jaani kirik. Külalistele avatud eelnevalt kokkuleppel.

Telefon 473 7166, 473 7167, 528 0635.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);

IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-post lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

TOIMETUS

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 4737 166, 4737 167, 4737 017, 5280 635.

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com; 5289 527.

Lydia Kalda E-post: haapsalu@eelk.ee; lydia.kalda@hotmail.com; 53477 633.

Lia Salumäe E-post: lia.salumae@gmail.com; 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte@le.ee

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub septembrist 2008 kord kuus. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovet, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.